

Huvudman

Birger Jarls gymnasium AB
Organisationsnummer 5568920218
fredrik.sorensen@procurama.se

Ärendet

Tillsyn av gymnasieskolan Birger Jarls gymnasium i Stockholms kommun

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Birger Jarls gymnasium AB att senast **12 januari 2026** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande extra anpassningar och särskilt stöd, prövning, anmälan av kränkande behandling och elevhälsans kompetenser. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Birger Jarls gymnasium AB att senast **15 juni 2026** ha vidtagit nedan angiven åtgärd avseende brist rörande betygssättning och nationella prov. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Birger Jarls gymnasium AB inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart och får inte överklagas (26 kap. 10 § samt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen).

Birger Jarls gymnasium AB ska vidta följande åtgärder

Extra anpassningar och särskilt stöd

1. Se till att vid minst ett tillfälle innan den 12 januari 2026 informera rektorn, samtliga lärare och elevhälsans personal om skollagens bestämmelser om extra anpassningar och särskilt stöd, skyldigheten att anmäla till skolenhetens rektor att en elev kan vara i behov av särskilt stöd samt rektorns ansvar att starta en utredning efter varje inkommen anmälan. Huvudmannen ska dokumentera skriftligt när och hur informationen har förmedlats samt vilka som har närvarat. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (2 kap. 34 § andra stycket samt 3 kap. 5 och 7 §§ skollagen).
2. Se till att lärare sätter in extra anpassningar för elever som befaras att inte uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas.

Huvudmannen ska redovisa vilka åtgärder som har genomförts för detta ändamål. (3 kap. 5 § skollagen.)

3. Se till att alla lärare anmäler till rektorn om en elev, trots extra anpassningar, befaras inte uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas. Huvudmannen ska redovisa vilka åtgärder som har genomförts för detta ändamål. (3 kap. 7 § skollagen).
4. Se vidare till att rektorn, för varje anmälan om behov av särskilt stöd för en elev som inkommer till rektorn – eller som har inkommit men där utredning ännu inte har påbörjats – skyndsamt startar en utredning. Förutom att starta utredningar för de elever som befaras att inte uppfylla betygskriterierna ska rektorn också se till att starta utredning av särskilt stöd för de elever som uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit till rektorn under perioden den 24 juni 2025 till den 12 januari 2026 och vilket datum en utredning har startats för respektive elev. (3 kap. 7 § skollagen).

Prövning

1. Se till att elever som ges betyg F får möjlighet att göra prövning på samtliga delar av kursen och på så sätt har möjlighet att uppnå samtliga betygssteg i betygsskalan. Huvudmannen ska i samband med redovisningen inkomma med den information eleverna får inför en prövning samt, om det finns, underlaget för tre genomförda prövningar. (8 kap. 24 § gymnasieförordningen).

Betygssättning och nationella prov

1. Se till att skolans lärare vid betygssättning på kurser där elever genomfört nationella prov särskilt beaktar elevens resultat på det nationella provet. Av huvudmannens redovisning, som ska inkomma till Skolinspektionen senast den 15 juni 2026, ska framgå vilka elever som gjort nationella prov i kurserna engelska 6, matematik 2B, matematik 3B, svenska 3 och svenska som andra språk 3 och vad de fått för betyg på det nationella provet respektive på den kurs för vilket provet genomfördes under läsåret 2025/26. I de fall elevens kursbetyg avviker från resultatet på det nationella provet ska det anges hur det nationella provet särskilt beaktats vid betygssättningen på kursen. (15 kap. 25 a § skollagen).

Anmälan av kränkande behandling

1. Se till att lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten anmäler detta till rektorn. Huvudmannen ska

redovisa vilka åtgärder som har vidtagits för detta ändamål. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit från den 24 juni 2025 till den 12 januari 2026. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (6 kap. 10 skollagen).

2. Se till att rektorn anmäler till huvudmannen om en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten. Huvudmannen ska inkomma med antalet kränkingsanmälningar som gjorts under perioden 24 juni 2025 – 12 januari 2026. (6 kap. 10 § skollagen).

Elevhälsans kompetenser

1. Se till att det inom elevhälsan finns tillgång till skolläkare, psykolog och specialpedagog eller speciallärare. Av redovisningen av vidtagna åtgärder ska framgå vilken tillgång till skolläkare, psykolog och specialpedagog eller speciallärare som skolans elevhälsa har. (2 kap. 25 § skollagen).

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser antagning av elever och utredning av ordningsstörande beteende.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2025:1606) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys våren 2025 inlett en tillsyn av Birger Jarls gymnasium i Stockholms kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Birger Jarls gymnasium följer gällande bestämmelser om extra anpassningar och särskilt stöd, provning, betygssättning och nationella prov, anmälan av kränkande behandling, utredning av ordningsstörande beteende, elevhälsans kompetenser och antagning av elever.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare och personal i elevhälsan samt lektionsobservationer den 25 och 26 mars 2025. Rektorn

intervjuades den 2 april 2025. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat skolans betygskatalog, samtliga åtgärdsprogram samt utredningar om kränkande behandling. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Extra anpassningar och särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Extra anpassningar

Av intervjuer med lärare, representanter för elevhälsan och rektorn framgår att det på skolan finns många elever som är i behov av extra anpassningar. Representanter för elevhälsan uppger att det är omkring 70 elever som behöver extra anpassningar på skolan. En av lärarna uppger att det ofta är en tredjedel eller hälften av eleverna i en klass som behöver stöd.

Flera lärare uppger att det är svårt att hinna ge eleverna individuella extra anpassningar, vilket gör att anpassningarna ofta sker på gruppnivå. Det är enligt lärarna även en utmaning att hålla koll på vilket stöd varje elev behöver och att säkerställa att anpassningarna verkligen räcker till. Flera lärare uppger att de upplever att det finns elever med behov av extra anpassningar som inte får det. En lärare beskriver även en känsla av otillräcklighet, eftersom tiden inte räcker till för att ge varje elev de extra anpassningar de behöver.

Av intervju med rektorn framgår att rektorn är medveten om att lärarna inte kan ge samtliga elever de anpassningar som de har behov av. Enligt rektorn har många elever stort behov av stöd, framförallt i en klass där uppskattningsvis hälften av eleverna behöver någon form av stöd. Rektorn uppger att skolan har satt in en extra mentor i den klassen. Klassen kommer till höstterminen 2025 att delas upp i tre grupper som kommer att gå in i

övriga klasser, baserat på programval. Rektorn tror att det kommer att leda till en jämnare spridning av elever med behov av anpassningar. Samtliga elever i den klassen gick tidigare på en gymnasieskola som har lagts ner. De framgår av intervju med lärare att dessa elever inte har de förkunskaper som de borde ha och extra anpassningar räcker inte för eleverna.

Av intervju med lärare framgår att det finns elever på skolan som får extra anpassningar. Exempel på extra anpassningar som elever får är hjälp att komma i gång och avsluta uppgifter, förlängd provtid och ibland muntliga prov i stället för skriftliga. Elever kan även få ämnesstöd i ämnena svenska, engelska och matematik i mindre grupp som en extra anpassning. Ämnesstödet sker på fredagar och det är enligt lärarna en vikarierande lärare som håller i undervisningen. Lärarna uppger vidare att ämnesstödet i svenska, engelska och matematik sker samtidigt men i olika salar och tiden för ämnesstöd används ofta för att göra omprov.

Anmälan om behov av särskilt stöd

Av intervju med lärare framgår att om extra anpassningar inte är tillräckliga så har lärarna en muntlig dialog med elevhälsoteamet. Av intervjun med representanter för elevhälsan framgår att elevhälsan ser om en elev inte klarar kurser trots extra anpassningar genom att eleverna "rödmarkeras" i skolans digitala system. Om en elev är "rödmarkerad" i flera kurser så är det enligt elevhälsans representanter ett starkt varningstecken på att det inte fungerar för eleven och det kan då bli ett ärende för elevhälsan. Enligt elevhälsans representanter har skolan inte tydliga rutiner gällande anmälan om elevers behov av särskilt stöd, men allt dokumenteras i skolans digitala system där lärarna kan anmäla "oro" för elever. En representant för elevhälsan uppger att elever har hamnat långt efter utan att det har anmälts av lärare till elevhälsan. På frågan när en anmälan om att en elev kan behöva särskilt stöd anses vara gjort svarar representanter för elevhälsan att det är lite olika - de lärare som har arbetat lite längre är exempelvis väldigt tydliga när elever inte klarar sig.

Av intervju med rektorn framgår att om extra anpassningar inte är tillräckliga så anmäler läraren det i skolans digitala system. Vidare framgår av intervjun med rektorn att det är svårt för rektorn att se hur många anmälningar om utredning av särskilt stöd som inkommit under läsåret med anledning av att lärarna anmäler många olika saker i det digitala systemet - en del ärenden handlar om särskilt stöd och andra om kränkande behandling. Rektorn uppger att det kan vara så att hon inte är medveten om samtliga anmälningar som lärarna gjort av elever som kan vara i behov av särskilt stöd. Rektorn kan inte heller se vilka elever som är "rödmarkerade".

Av intervju med lärare framgår att de under läsåret anmält att sju elever kan vara i behov av särskilt stöd. Rektorn uppger att två av dessa elever

inte finns med i skolans digitala system där elever som anmäls för utredning om särskilt stöd framgår. Vidare framgår det av intervju med lärare att det finns ytterligare fem elever som kan vara i behov av särskilt stöd men eleverna är knappt på skolan och lärarna kan inte svara på om eleverna har extra anpassningar eller anmälts för utredning om särskilt stöd.

Utredning om behov av särskilt stöd

Av intervju med lärare framgår att flera lärare har anmält att elever är i behov av utredning om särskilt stöd. Lärarna uppger att de inte har fått någon återkoppling från elevhälsan gällande dessa elever och de vet inte om elevernas behov av särskilt stöd har utretts.

En lärare uppger att det finns två elever som har stora behov av särskilt stöd och att båda eleverna är anmälda till elevhälsan för utredning om särskilt stöd. Eleverna har enligt lärarna extra anpassningar i form av extrainsatta lektioner, men det räcker inte för eleverna. Båda dessa elever skulle enligt lärarna behöva ha en egen resurs i undervisningen. Enligt lärarna har ingen av dessa elever särskilt stöd. En lärare uppger att hen anmälde att eleverna behöver utredas för särskilt stöd i början av höstterminen 2024. Enligt elevhälsans representanter har en av dessa två elever inte utretts för särskilt stöd. Rektorn uppger dock att det har genomförts en utredning om särskilt stöd även för denna elev och att eleven ska få ett åtgärdsprogram. Skolinspektionen begärde vid tillsynsbesöket att ta del av samtliga utredningar och beslut om särskilt stöd. Av redovisade dokument framgår enbart att en av dessa elevers behov av särskilt stöd har utretts.

Vidare framgår av intervju med lärare att en annan elev har anmälts för utredning om särskilt stöd. Av intervjun med rektorn framgår att det inte finns någon dokumenterad utredning gällande elevens behov av särskilt stöd, trots att en sådan utredning enligt rektorn har påbörjats.

Av intervjun med representanter för elevhälsan framgår vidare att det under höstterminen 2024 har gjorts två utredningar om särskilt stöd. Rektorn uppger att det under läsåret gjorts fyra utredningar om särskilt stöd.

Rättslig reglering

Huvudmannen ska se till att den personal som har hand om utbildningen i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för ges möjligheter till kompetensutveckling och att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet (2 kap. 34 § skollagen).

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 3 kap. 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt. (3 kap. 5 § skollagen).

Om det inom ramen för undervisningen, genom uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier som ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd utreds skyndsamt. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd (3 kap. 7 § skollagen).

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om en utredning visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas (3 kap. 9 § skollagen).

Av förarbeten framgår att den process som ska leda fram till beslut om särskilda stödåtgärder eller till ett beslut om att stöd inte ska sättas in kan beskrivas i fem steg: att uppmärksamma, utreda, dokumentera, åtgärda samt följa upp och utvärdera (prop. 2009/10:165 s. 289 f.).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister inom områdena extra anpassningar samt anmälan och utredning av elevers behov av särskilt stöd.

Av utredningen framkommer att det finns ett stort antal elever på skolan som är i behov av extra anpassningar men lärarna har inte möjlighet att ge

samtliga elever de extra anpassningar som de har behov av. Av skollagen framgår att en elev som befaras inte uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas, ska ges stöd i form av extra anpassningar. Att lärarna inte ger extra anpassningar till elever som är i behov av det är en brist.

Vidare framkommer att skolpersonal inte alltid anmäler till rektorn när de befarar att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas trots att eleven har getts extra anpassningar. Skolpersonal har enligt skollagen en skyldighet att anmäla till rektorn om det framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar. Att skolpersonal inte anmäler alla elever som riskerar att inte uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas trots extra anpassningar är en brist.

Vidare visar utredningen att rektorn inte alltid ser till att det startar en utredning om särskilt stöd, trots att lärarna har anmält att en elev kan vara i behov av det. I åtminstone två fall har lärare uppgett att elever har anmälts för utredning av särskilt stöd utan att någon utredning har genomförts. Rektorn har visserligen uppgett att utredning av elevernas behov har skett i båda dessa fall men skolan har inte tillhandahållit någon dokumentation som visar att det faktiskt har skett. I det ena fallet bekräftar dessutom representanter från elevhälsan att ingen utredning har skett. Skolinspektionen finner vid en samlad bedömning av utredningen att det är sannolikt att utredning inte har startats för alla elever som lärare har anmält för utredning av särskilt stöd. Av skollagen framgår att rektorn ska se till att en utredning skyndsamt inleds om det anmälts att en elev kan vara i behov av särskilt stöd. Att så inte sker i alla ärenden är en brist. Detta innebär en risk för att särskilt stöd till elever som är i behov av det uteblir.

Det är enligt skollagen inte frivilligt för rektorn att välja mellan att inleda eller att inte inleda en utredning om särskilt stöd efter att en anmälan om särskilt stöd inkommit. Utredningen kan vara olika omfattande, men rektorn är alltid skyldig att se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Detta gäller även om skolpersonal på annat sätt uppmärksammar att en elev kan vara i behov av särskilt stöd och denna information lämnas till rektorn. Skyldigheten att se till att elevers behov av särskilt stöd utreds gäller såväl när elever befaras att inte uppfylla betygskriterierna som när elever uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation.

Prövning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervju med lärare och rektor framgår att elever kan göra prövning på delar av kurser och ibland hela kurser. Av intervju med rektorn framgår att skolan har prövningstillfällen en gång i månaden. Rektorn uppger att själva prövningen innebär att läraren gör en samlad bedömning av elevens kunskaper. Enligt rektorn var det många elever som hade betyg F när rektorn började på skolan höstterminen 2024 och det finns idag ett gediget ark med information om vad elever saknar. Det kan enligt rektorn vara så att elever enbart behöver pröva delar av en kurs för att lärarna ska kunna sätta betyg. Om läraren bedömer att eleven saknar alla delar i en kurs behöver eleven enligt rektorn göra en "riktigt prövning" på alla delar av kursen. Rektorn uppger att de då rekommenderar att eleven i stället läser om hela kursen.

Rättslig reglering

Betyg ska sättas på varje avslutad kurs, efter genomfört gymnasiearbete och examensarbete, och i grundskolans ämnen i de fall undervisning i dessa får förekomma i gymnasieskolan (15 kap. 22 § skollagen i dess lydelse enligt svensk författningssamling (SFS) 2014:530. Reglerna gäller enligt övergångsbestämmelser i SFS 2022:147 och 2022:1319).

Som betyg på en kurs ska någon av beteckningarna A, B, C, D, E eller F användas. Vid betygssättningen ska läraren göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de betygsriterier som gäller för kursen och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper. Samtliga kriterier för betyget E ska dock vara uppfyllda för att eleven ska kunna få ett godkänt betyg. (15 kap. 24 § skollagen).

En elev i gymnasieskolan har rätt att genomgå prövning vid den egna skolenheten i alla kurser, grundskoleämnen och det gymnasiearbete som ingår i elevens individuella studieplan. Detta gäller dock bara om eleven inte tidigare har fått betyg på kursen, i grundskoleämnet eller på gymnasiearbetet, eller eleven har fått betyget F. (8 kap. 24 § gymnasieförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister inom området prövning.

Av utredningen framgår att elever som har delar av kursen avklarad, men saknar delar för godkänt betyg och därmed fått betyg F erbjudas möjlighet att göra prövning i delar av kursen. Mot bakgrund av att betyg ska sättas utifrån en sammantagen bedömning av elevens kunskaper anser

Skolinspektionen att en provning inte kan utformas på ett sådant sätt att eleven endast ges möjlighet att uppnå lägsta betyg E, utan en provning måste ge eleven möjlighet att uppnå samtliga betygssteg i betygsskalan. Eleven ska därför ges möjlighet att göra en helkursprovning. Detta innebär således att elever inte kan ges möjlighet att enbart komplettera delar av kunskapskraven vid en provning. Elever som har betyg F måste i stället ges möjlighet att göra en provning på samtliga delar av kursen.

Betygsättning och nationella prov

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av nationell statistik framgår att en stor andel av elever på skolan fick ett högre kursbetyg i jämförelse med provbetyget på de nationella proven för vårterminen 2024 i kurserna engelska 6, matematik 2B, matematik 3B, svenska 3 och svenska som andra språk 3. Av de elever som skrev nationella provet i kursen engelska 6 hade 79,3 procent av eleverna högre kursbetyg än provbetyg. I riket som helhet fick 15,5 procent av eleverna högre kursbetyg än deras resultat på nationellt prov. Av de elever som skrev nationella provet i kursen matematik 2B hade 82,8 procent av eleverna ett högre kursbetyg än provbetyg. I riket som helhet fick 28,8 procent av eleverna högre kursbetyg än deras resultat på nationellt prov. Av de elever som skrev nationella provet i kursen matematik 3B hade 93,3 procent av eleverna högre kursbetyg än provbetyg. I riket som helhet fick 28 procent av eleverna högre kursbetyg än deras resultat på nationellt prov. Av de elever som skrev nationella provet i kursen svenska 3 hade 62,5 procent av eleverna högre kursbetyg än provbetyg. I riket som helhet fick 33,9 procent av eleverna högre kursbetyg än deras resultat på nationellt prov. Av de elever som skrev nationella provet i kursen svenska som andraspråk 3 hade 76,9 procent av eleverna högre kursbetyg än provbetyg. I riket som helhet fick 33,2 procent av eleverna högre kursbetyg än deras resultat på nationellt prov.

Även under vårterminen 2023 finns en stor avvikelse mellan resultaten på nationella prov och betyg vad gäller kurserna engelska 6, matematik 2B och svenska 3. Av de elever som skrev nationella provet i engelska 6 hade 83,7 procent av eleverna ett högre kursbetyg än provbetyg. I riket som helhet fick 15,6 procent av eleverna högre kursbetyg än deras resultat på nationellt prov. Av de elever som skrev nationella provet i matematik 2B hade 73,3 procent av eleverna ett högre kursbetyg än provbetyg. I riket som helhet fick 25,2 procent av eleverna högre kursbetyg än deras resultat på nationellt prov. Av de elever som skrev nationella provet i svenska 3 hade 45,8 procent av eleverna ett högre kursbetyg än provbetyg. I riket som helhet fick 32 procent av eleverna högre kursbetyg än deras resultat på nationellt prov.

Skolinspektionen har tagit del av skolans betygsrapport där elevernas resultat på nationella proven samt kursbetyg satta under vårterminen 2024 finns sammanställda. I engelska 6 har sex elever fått samma kursbetyg som betyg på nationella provet och 23 elever har fått högre kursbetyg än betyg på nationella provet. Många av dessa elever har fått flera steg högre betyg. I matematik 2B har fyra elever fått samma kursbetyg som betyg på nationella provet och 29 elever har högre kursbetyg än betyg på nationella provet. Fyra elever har fått ett kursbetyg i matematik 2B som är tre betygssteg högre än betyget på nationella provet.

Av intervju med lärare framgår att lärarna är medvetna om att nationella proven särskilt ska beaktas vid betygssättning. En lärare uppger att eleverna skrev dåligt på nationella proven och det skilde väldigt mycket mot hur eleverna normalt ligger till. Läraren uppger att hen inte tycker att nationella proven kan väga så tungt eftersom det bara genomförs vid ett tillfälle. Läraren berättar bland annat att det finns flera elever som visat att de kan bättre vid andra prov än nationella proven. Läraren uppger att det inte fanns några särskilda skäl att inte beakta nationella proven för tre elever som fick minst två betygssteg högre kursbetyg än betyg på nationella proven.

En lärare uppger att flera elever lämnade in nationella provet i ett ämne utan att vara färdiga, detta då flera elever trakasserade en elev i klassrummet. Läraren lät då eleverna skriva ett gammalt nationellt prov där läraren övervakade eleverna. Läraren säger att nationella provet inte har beaktats på grund av det som hände vid provtillfället.

Av intervjun med rektorn framgår att rektorn inte har gjort en jämförelse mellan nationella prov och slutbetyg. Rektorn har inte heller sett att betyg i nationella proven och slutbetyg har skilt sig när hon tittat på enskilda betyg. Rektorn uppger vidare att hon ser de stora skillnaderna mellan nationella prov och kursbetyg som Skolinspektionen lyfter som oroväckande.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att vid betygssättning i ett ämne på en nivå som det ges ett nationellt prov ska elevens resultat på det provet särskilt beaktas. Provresultatet eller resultat på delprov ska dock inte särskilt beaktas om det finns särskilda skäl (15 kap. 25 a § skollagen).

Syftet med nationella prov är att stödja betygssättningen. (8 kap. 3 § gymnasieförordningen. Nationella prov ska användas i de kurser som anges i 8 kap. 3 b § gymnasieförordningen. När nationella prov används ska eleverna delta i alla delar av proven. Rektorn får besluta att en elev inte behöver delta i ett nationellt prov eller i någon eller några delar av ett sådant prov, om det finns särskilda skäl (8 kap. 3 a § gymnasieförordningen).

Av förarbetena till skollagen framgår att en lärare inte kan bortse från resultatet på ett nationellt prov, som är välkonstruerat och noga utprovat och som utvecklats just för att vara ett stöd vid betygssättningen. Att provet särskilt ska beaktas vid betygssättningen understryker att resultatet på ett nationellt prov normalt sett har en större betydelse än vilket annat enskilt prov eller bedömningsunderlag som helst. Med särskilda skäl avses sådana situationer där det finns ovanliga och särskilt beaktansvärda omständigheter som gör att den betygssättande läraren ska kunna göra ett avsteg från huvudregeln att resultatet på ett nationellt prov särskilt ska beaktas vid betygssättningen. Typiskt sett bör det vara fråga om situationer där provresultatet eller resultat på delprov inte ger en rättvisande bild av vad som tidigare är känt om elevens kunskaper och detta beror på omständigheter som eleven inte själv råder över. Det kan exempelvis vara fråga om felande teknik och hjälpmedel som inte fungerat vid ett delprov. Det kan också vara fråga om personliga förhållanden, t.ex. dödsfall i familjen eller vänkretsen eller andra omvälvande händelser. Det kan dock även vara fråga om omständigheter som eleven själv förfogar över, såsom att det har konstaterats att eleven har fuskat vid provet (prop. 2017/18:14 sid. 26).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister inom området betygssättning och nationella prov.

Av utredningen framgår att betygssättande lärare, i flera fall, inte särskilt beaktar resultaten på de nationella proven. Detta styrks genom nationell statistik samt genom skolans inskickade sammanställning över elevernas provbetyg och kursbetyg. Skolinspektionen kan konstatera att majoriteten av eleverna har erhållit högre kursbetyg än resultatet på nationella proven inom samtliga ämnen där nationella proven har genomförts. Att de nationella proven inte särskilt beaktas framgår även av intervjuer med lärarna där det framkommer att en lärare satt flera steg högre kursbetyg än betyget i nationella, utan att det fanns anledning till att inte särskilt beakta nationella proven. Avseende ett nationellt prov har visserligen lärare beskrivit problem vid provtillfället som kan ha påverkat elevernas resultat. Det har dock inte framkommit några skäl mot att särskilt beakta resultatet från det nationella provet i övriga ämnen där nationella prov har genomförts.

Av författningarna framgår att vid betygssättning i ett ämne på en nivå som det ges ett nationellt prov i ska elevens resultat på det provet särskilt beaktas.

Vid en samlad bedömning utifrån det som beskrivits ovan finner Skolinspektionen att det är sannolikt att skolans personal inte särskilt

beaktar resultatet på nationella prov på det sätt som ska göras vid betygsättningen på enskilda kurser. Skolinspektionen kan konstatera att de nationella proven är noggrant utformade för att motsvara betygskriterierna i respektive kurs. Att lärarna inte särskilt beaktar resultaten på de nationella proven innebär flera risker såsom att eleverna får ett kursbetyg som inte motsvarar deras kunskapsnivå och att betygsättningen inte är likvärdig vare sig inom skolan eller gentemot övriga skolor.

Anmälan av kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av skriftlig information som huvudmannen lämnat till Skolinspektionen framgår att det under läsåret gjorts fyra kränkningsanmälningar på skolan. Av intervju med lärare och representanter för elevhälsan framgår att det inte motsvarar antalet kränkningar som skett på skolan under samma period. Av intervju med lärare framgår att det är en hård jargong mellan elever på skolan. Lärarna uppger att det eleverna säger till varandra är kränkande och lärarna pratar med eleverna men gör inte alltid en kränkningsanmälan. Däremot skulle lärarna göra en kränkningsanmälan om en elev uppger att hen upplever sig kränkt. En lärare uppger vidare att det är otydligt vad som menas med en kränkningsanmälan, det finns inte något formulär att fylla i för att göra en kränkningsanmälan. En lärare redogör om en längre konflikt som skett mellan flera elever. Konflikten började som en verbal hetsig diskussion där en elev gick över gränsen. Läraren anmälde inte detta som en kränkning men har tagit upp händelsen med rektorn.

Av intervju med elevhälsans representanter framgår att det sker en hel del konflikter på skolan och det kan finnas elever som känner sig otrygga på skolan. Representanterna tror att det har att göra med att det inte har funnits en elevhälsa som har kunnat arbeta med att bygga upp tryggheten på skolan.

Av intervju med rektorn framgår att lärare i vissa fall inte dokumenterar kränkningar. Läraren kan ha haft samtal med elever och eleverna kan ha pratat med rektorn utan att det dokumenterats. Vidare framgår av intervjun med rektorn att en kränkningsanmälan ska ske om en kränkning är så allvarlig att den skulle utredas av Polisen om kränkningen skedde utanför skolan. Enligt rektorn finns ett digitalt dokument som lärare kan använda sig av för att göra en kränkningsanmälan.

Vidare framgår av intervju med rektorn att huvudmannen inte tar del av kränkningsanmälningar. Detta enligt rektorn eftersom huvudmannen är ny och därför inte än har inloggning till skolans digitala system där kränkningar rapporteras.

Rättslig reglering

En lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. (6 kap. 10 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister inom området anmälan av kränkande behandling.

Av utredningen framgår att skolans lärare inte alltid anmäler till rektorn när de får kännedom om att en elev blivit utsatt för kränkande behandling. Av författningarna framgår att all personal ska anmäla kränkande behandling till rektorn som ska meddela huvudmannen vilken är skyldig att utreda omständigheterna kring kränkningen och vidta åtgärder. Att lärarna på Birger Jarls gymnasium inte alltid anmäler kränkande behandling är därmed en brist. Det är vidare en brist att huvudmannen inte tar del av de kränkingsanmälningar som görs.

Skolinspektionen framhåller att anmälningsskyldigheten omfattar alla händelser som skolpersonal får kännedom om där en elev upplever sig blivit utsatt för kränkande behandling. Det ska inte göras någon värdering av hur allvarlig en händelse är eller huruvida incidenten verkligen utgör kränkande behandling innan den anmäls till rektorn respektive huvudmannen. När uppgifter om kränkande behandling inte anmäls systematiskt medför det att huvudmannen inte kan agera för att säkerställa att en utredning skyndsamt startas i alla fall då kränkningar skett. Huvudmannen har då inte heller någon möjlighet att inom ramen för sitt systematiska kvalitetsarbete vidta förebyggande åtgärder för att förhindra kränkningar på skolan framöver.

Elevhälsans kompetenser**Omständigheter som ligger till grund för bedömningen**

Av intervjuer med representanter för elevhälsan och rektorn framgår att det på skolan finns en skolsköterska och en kurator som båda arbetar 20 procent på skolan. Vidare arbetar en lärare som specialpedagog på 40 procent. Läraren läser till specialpedagog. Det finns enligt rektorn ingen

skolläkare eller psykolog på skolan och det finns inget aktuellt avtal för att hyra in dessa kompetenser.

Rättslig reglering

För eleverna i gymnasieskolan ska det finnas elevhälsa. För medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog, kurator och specialpedagog eller speciallärare. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. Elevhälsans arbete ska bedrivas på individ-, grupp- och skolenhetsnivå och ske i samverkan med lärare och övrig personal. Elevhälsan ska vara en del av skolans kvalitetsarbete. Vid behov ska elevhälsan samverka med hälso- och sjukvården och socialtjänsten (2 kap. 27 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av utredningen framgår att det saknas skolläkare, psykolog och specialpedagog på skolan. Att dessa kompetenser saknas inom elevhälsan på Birger Jarls gymnasium är en brist.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Birger Jarls gymnasium AB:s verksamhet vid Birger Jarls gymnasium uppfyller inte författningarnas krav vad gäller extra anpassningar och särskilt stöd, prövning, betygssättning och nationella prov, anmälan kränkande behandling och elevhälsans kompetenser. Det finns därför skäl att förelägga Birger Jarls gymnasium AB att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Antagning av elever

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har begärt in slutbetyg från årskurs 9 för samtliga elever som har antagits, på skolan, utanför den ordinarie antagningsprocessen genom gymnasieantagningen. Huvudmannen har inkommit med slutbetyg för elever som börjat på skolan under läsåret 2024/25. Av inskickade slutbetyg framgår att de elever som antagits utanför ordinarie

antagningsprocess under perioden är behöriga för att gå på gymnasieskolans program.

Av intervju med rektorn framgår att två elever som går i år 2 på gymnasieskolan saknar grundskolebetyg i vardera två grundskoleämnen. Enligt rektorn saknar en av eleverna grundskolebetyg i geografi och historia och en av eleverna saknar grundskolebetyg i samhällskunskap och historia. Rektorn uppger att dessa elever antogs av skolans tidigare ägare.

Vidare framgår av ett av skolans åtgärdsprogram att en till elev saknar grundskolebehörighet. Även den eleven antog på skolan innan styrelseförändringarna gjordes i februari 2025.

Av skriftlig information som inkommit från en representant från huvudmannen, Birger Jarls gymnasium AB, sker antagning utanför den ordinarie antagningsprocessen i första hand från gymnasieantagningens reservlista, i andra hand från skolans egen ansökningslista vilken elever söker till via skolans hemsida. Enligt representanten för huvudmannen utgår huvudmannen då från behörighetskraven, meritpoäng och bedömning av elevens behov vid antagning. Inga obehöriga elever kommer framöver att antas till skolan.

Enligt huvudmannens representant samt rektorn kommer skolan inte att ta in elever som inte har behörighet för skolans gymnasieprogram.

Rättslig reglering

Huvudmannen ansvarar för antagningen till de olika utbildningar som anordnas av huvudmannen (15 kap. 12 § skollagen).

Antagningsorganisationen får vara gemensam för gymnasieskola anordnad av kommuner, regioner och enskilda huvudmän (15 kap. 14 § skollagen).

En ansökan till ett nationellt program ska ges in till den sökandes hemkommun (16 kap. 35 § första stycket skollagen). Om ansökan avser en utbildning som anordnas av en annan huvudman, ska ansökan omedelbart sändas vidare till denne (16 kap. 35 § andra stycket skollagen).

I 15 kap. 5 § skollagen finns bestämmelser om gymnasieskolans målgrupp.

För de nationella programmen gäller, utöver vad som föreskrivs i 15 kap. 5 §, de ytterligare behörighetskrav i fråga om godkända betyg från grundskolan eller motsvarande utbildning som följer av 30–34 §§ (16 kap. 29 § skollagen).

För behörighet till ett högskoleförberedande program krävs godkända betyg i svenska eller svenska som andraspråk, engelska och matematik och i minst nio andra ämnen (16 kap. 31 § skollagen).

En sökande som på annat sätt än genom grundskolestudier har förvärvat likvärdiga kunskaper i ett ämne ska vid tillämpningen av behörighetsreglerna anses ha godkänt betyg i ämnet (16 kap. 33 § skollagen).

Utöver vad som framgår av 16 kap. 29 och 31–33 §§ skollagen krävs för behörighet till ekonomiprogrammet godkända betyg från grundskolan eller motsvarande utbildning i geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap (7 kap. 1 § gymnasieförordningen [2010:2039]).

I förarbeten (prop. 2008/09:199 s. 103 f.) framgår att regleringen om behörighet syftar till att motverka att elever med bristande förkunskaper tas emot på program och misslyckas med att tillgodogöra sig och fullfölja utbildningen. Vidare anges att skälen för att fler ämnen ska krävas för behörighet till högskoleförberedande program är att de flesta av ämnena på dessa program bygger vidare på grundskolans ämnen. Det framgår också att behörighetskraven ska säkerställa att en elev har de förkunskaper som krävs inom det område som utbildningen avser.

Skolinspektionens bedömning

Av Skolinspektionens utredning har det framkommit att Birger Jarls gymnasium AB i strid med skolförfattningarna tidigare tagit emot elever till högskoleförberedande program trots att eleverna inte uppfyllt gällande behörighetskrav. Skolinspektionen bedömer att huvudmannen därmed tidigare brustit i sin skyldighet enligt författningarna att ta del av elevers slutbetyg från grundskolan och pröva om de sökande varit behöriga till utbildningen innan antagning skett.

Eftersom huvudmannen inte har antagit några obehöriga elever från och med antagningen vårterminen 2024 och numera är medvetna om de krav som gäller för antagning till gymnasiet bedömer Skolinspektionen att verksamheten nu uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas.

Utredning av ordningsstörande beteende

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervju med elever, lärare och rektor framgår att det är studiero i flera klasser, medan den brister i några klasser. En elev uppger att det inte är bra studiero i elevens klass då många elever pratar mycket med varandra. En annan elev uppger att i elevens klass är det stökigt och det finns flera elever i klassen som inte gör vad de ska och stör. En elev uppger att några nyexaminerade lärare inte vågar säga ifrån till eleverna.

Av intervju med lärare framgår bland annat att det i en klass inte är någon studiero alls under vissa lektioner. En lärare berättar att elever är högljudda och inte lyssnar på tillsägelser. Lärarna namnger flera elever som upprepat stör ordningen. Lärarna vet inte om rektorn startat utredningar om ordningsstörande beteende gällande dessa elever.

Rektorn uppger att det generellt är studiero på skolan men att det finns två klasser som har mindre studiero. Rektorn uppskattar att det är omkring sex till sju elever i en klass och två elever i en annan klass som upprepat stör ordningen. Rektorn uppger att lärare inte ska behöva säga till mer än en gång och efter en tillsägelse kan eleven avvisas i 10 minuter. Vid andra tillsägelsen går det även ut en varning och det genomförs samtal med vårdnadshavare om eleven är under 18 år, eller om eleven gett sin tillåtelse. Syftet med samtalen är att förstå varför eleven stör.

Rektorn uppger att hon har haft samtal med en av eleverna som lärarna har uppgett upprepat stör ordningen. Samtal med övriga elever som upprepat stör ordningen kommer enligt rektorn att genomföras. Rektorn uppger att dessa samtal är en del av utredning av ordningsstörande beteende.

Rättslig reglering

Om en elev vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarigare förseelse, ska rektorn se till att saken utreds. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. (5 kap. 9 § skollagen).

Med utgångspunkt i vad som har framkommit vid en utredning enligt 5 kap. 9 § första stycket ska rektorn se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende. (5 kap. 10 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Birger Jarls gymnasium AB brutit mot bestämmelserna när det gäller utredning av ordningsstörande beteende. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av utredaren Erik Almqvist.

Utredaren Clara Sjösten har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Helena Maslov medverkat